

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/13/2013
Identifikačné číslo spisu:	6712206083
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6712206083.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci žalobkyne Ing. K.j, bytom H., zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Svatuškom, so sídlom Kukorelliho 1505/52, Humenné, proti žalovanému Ústrediu práce sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo AA/2012/05553-OPHN z 19. marca 2012, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. novembra 2012, č. k. 24S/55/2012-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. novembra 2012, č. k. 24S/55/2012-33, m e n í tak, že žalobu za m i e t a.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 23. novembra 2012, č. k. 24S/55/2012-33 zrušil rozhodnutie žalovaného číslo AA/2012/05553-OPHN z 19. marca 2012, a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku, (ďalej len „O.s.p.“). Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce a sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene č. B/2012/25155/H1/1 z 30. januára 2012, ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 2 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) rozhodol, že žalobkyňa nie je občanom v hmotnej núdzi, nespĺňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi a nepriznal jej dávku a príspevky. Žalovanému uložil zaplatiť žalobkyni k rukám jej právneho zástupcu náhradu trov konania v sume 574,62 €.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobkyňa požiadala o pomoc v hmotnej núdzi z dôvodu, že je nezamestnaná a evidovaná na úrade práce od 1. júna 2011, pričom posledná dávka v nezamestnanosti jej bola vyplatená za mesiac december 2011 a od januára 2012 je bez príjmu. Na výživu dvoch maloletých detí, ktoré boli zverené do osobnej starostlivosti navrhovateľky, bol otec zaviazaný súdom prispievať sumou po 150 € mesačne na každé dieťa a po 100 € mesačne na každé dieťa na tvorbu úspor, ktoré sa

poukazujú na detské vkladné knižky. Správne orgány prvého i druhého stupňa vychádzali pri posudzovaní vecí z príjmu navrhovateľky 500 € mesačne (300 € bežné výživné a 200 € na tvorbu úspor), pričom životné minimum v zmysle zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o životnom minime“) je za dané obdobie 363,13 € (189,83 € mesačne na jednu plnoletú fyzickú osobu a 86,65 € mesačne na nezaopatrené dieťa) a keďže príjem navrhovateľky presahuje sumu životného minima, nebola jej dávka v hmotnej núdzi priznaná. Krajský súd vychádzal zo zásady, že výživné je nedeliteľné bez ohľadu na jeho rozdelenie na bežné výživné a úsporovú časť výživného, dospel však k záveru, že výživné nie je príjmom v zmysle ustanovenia § 5 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a § 4 zákona o životnom minime, resp. nepovažuje sa za príjem na účely posudzovania hmotnej núdze a preto rozhodnutie žalovaného ako nezákonné zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný. Poukázal na ustanovenie § 4 ods. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotnej núdzi, podľa ktorého sa na účely pomoci v hmotnej núdzi posudzujú spoločne rodičia a nezaopatrené deti žijúce s nimi v domácnosti. Skutkový stav vo veci správne orgány zistili spôsobom ako to ukladá zákon o pomoci v hmotnej núdzi a na vec správne aplikovali zákony a ich závery mali oporu v právnych predpisoch. Podmienka odkázanosti na pomoc v hmotnej núdzi v uvedenom prípade v čase rozhodovania správnych orgánov splnená nebola. Namietol aj výrok o náhrade trov konania, a to aj z dôvodu, že konanie podľa zákona č. 599/2003 Z. z. o hmotnej núdzi je konaním vo veci sociálnej pomoci a preto bolo potrebné postupovať podľa druhej vety ustanovenia § 11 ods. 4 vyhlášky a odmenu za jeden úkon právnej služby stanoviť vo výške jednej trinástiny výpočtového základu. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, žalobu žalobkyne zamietol a aby rozhodol aj o trovách konania.

Žalobkyňa vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach žaloby a v rozsahu odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods.2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

Podľa § 2 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi fyzické osoby, ktoré sa spoločne posudzujú na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi, sú manžel a manželka, rodičia a nezaopatrené deti žijúce s nimi v domácnosti, a rodičia a ich deti do 25 rokov veku, ktoré nemajú príjem alebo majú príjem najviac vo výške minimálnej mzdy, žijúce s rodičmi v domácnosti, okrem detí, ktorým v čase evidencie uchádzačov o zamestnanie vznikol nárok na dávku v nezamestnanosti a detí, ktorým sa vypláca invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Hmotná núdza občana sa posudzuje ku dňu podania žiadosti a je základnou podmienkou pre posúdenie práva na poskytnutie dávky sociálnej pomoci počas celého obdobia jej trvania.

Podľa § 5 ods. 2 písm. c) zákona o pomoci v hmotnej núdzi pri posudzovaní hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa na účely zisťovania príjmu započítavajú u posudzovaných rodičov s nezaopatrenými deťmi príjem týchto rodičov, príjem nezaopatrených detí žijúcich s nimi v domácnosti a príjem detí uvedených v § 4 písm. c).

Za príjem sa na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi v zmysle § 5 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi považuje príjem podľa zákona o životnom minime.

Z administratívnych spisov vyplýva, že žalobkyňa žiadosťou zo 4. januára 2012 požiadala o pomoc v hmotnej núdzi vo forme dávky v hmotnej núdzi a príspevkov. Pre rozhodnutie o jej žiadosti bolo potrebné skúmať, či žalobkyňa je osobou v hmotnej núdzi, ktorá je na sociálnu pomoc odkázaná.

Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa zistil, že žalobkyňa v čase rozhodovania o nároku na dávku pomoci v hmotnej núdzi a príspevkov k nej bola evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie bez nároku na dávku v nezamestnanosti. Spoločne posudzovanými osobami boli jej dve maloleté deti, nar. XX.X.XXXX a XX.X.XXXX, na ktoré bol otec rozhodnutím súdu zaviazaný platiť výživné na každé dieťa po 150 € mesačne + na každé dieťa po 100 € mesačne na detské vkladné knižky na tvorbu úspor.

Žalobkyňa vo svojej žalobe namietala, že pre posúdenie, že je občanom v hmotnej núdzi správny orgán nesprávne zohľadnil celú sumu výživného (500 €), hoci reálne má k dispozícii len 300 € mesačne, ktoré sú určené výlučne pre jej maloleté deti.

Krajský súd správne vychádzal zo zásady, že výživné je nedeliteľné a nie je rozdiel medzi bežným výživným a výživným určeným v zmysle ustanovenia § 63 ods. 3 zákona o rodine, ktoré má rovnakú funkciu a to predovšetkým zabezpečiť primerané prostriedky na obživu a výchovu maloletých detí; možnosť určenia tzv. úsporovej časti je len účelová. Nesprávny však bol záver krajského súdu, že výživné v akejkolvek forme nie je príjem, resp. že nepovažuje za príjem na účely posudzovania hmotnej núdze v zmysle ustanovenia § 5 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi a § 4 zákona o životnom minime, pretože nie je uvedené v ods. 1 písm. a) až i) ustanovenia § 4 zákona o životnom minime ako suma považovaná za príjem na účely určenia súm životného minima.

V ustanovení § 4 ods. 3 zákona č.601/2003 Z.z. o životnom minime sú totiž vymenované iba príjmy, ktoré sa nepovažujú za príjem na účely životného minima; výživné medzi takými príjmy vymenované nie je.

Rozhodujúcim pre posúdenie, či sa výživné považuje za príjem na účely určenia súm životného minima, je ustanovenie § 4 ods. 1 písm. b) zákona o životnom minime. V zmysle tohto ustanovenia sa za príjem na účely určenia súm životného minima považujú príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu.

Osobitným predpisom v danom prípade je zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Podľa ustanovenia § 9 ods. 1 písm. f) uvedeného zákona od dane je oslobodený príjem prijatý v rámci plnenia vyživovacej povinnosti podľa osobitného predpisu (zákona o rodine).

Z uvedených zákonných ustanovení teda vyplýva, že výživné ako príjem oslobodený od dane sa v zmysle § 4 ods. 1 písm. b) zákona o životnom minime považuje za príjem na určenie súm životného minima. Keďže výživné je nedeliteľné (zabezpečuje primerané prostriedky na výživu a výchovu maloletých detí), je potrebné ho považovať za príjem ako celok, a to bez ohľadu na to, či ide o bežné výživné alebo výživné určené na tvorbu úspor v zmysle ustanovenia § 63 ods. 3 zákona o rodine.

Aj keď žalobkyňa samotná nemala žiadny príjem, nemožno ju považovať za osobu v hmotnej núdzi, pretože žila v spoločnej domácnosti s nezaopatrenými deťmi, posudzovanými spoločne so žalobkyňou, na ktoré poukazoval otec výživné v celkovej sume 500 € mesačne. Vzhľadom na vyššie uvedené preto žalobkyňa nespĺňala podmienky pre poskytnutie dávky v hmotnej núdzi.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je súladné so zákonom a preto podľa § 250ja ods.3 v spojení s § 220 a § 250j ods.1 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobkyňa v konaní nebola úspešná a

žalovanému taká náhrada nepatrí.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok